

Stakeholdersforum – vergadering 14 mei 2024

Tijdens deze bijeenkomst werden de volgende twee onderwerpen besproken:

1. Discussienotitie 'geheimhouding en transparantie' vervolgtraject
2. Examenfraude
3. Audit Quality Indicator cultuur
4. Evaluatie twee onafhankelijke bestuursposities NBA

1. Discussienotitie 'geheimhouding en transparantie' vervolgtraject

Dit traject is afgerond in het NBA-bestuur met de conclusie dat de huidige wet- en regelgeving al genoeg ruimte biedt voor transparantie door de accountant. Het NBA-bestuur ziet geen noodzaak voor herziening bestaande regelgeving of opstellen van nieuwe regelgeving op dit punt. Er is wel ruimte om nadere guidance te geven op de huidige regelgeving. Deze conclusie is op 17 mei 2024 gepubliceerd. Diverse leden van het forum geven aan dat het vrijstellen van de accountant van de geheimhoudingsplicht wel duidelijker gecommuniceerd mag worden tijdens een AvA. In de praktijk vindt dit nog niet uniform plaats.

Het Stakeholdersforum wijst op de situatie dat er vragen over de verklaring kunnen zijn van aandeelhouders voorafgaande aan de AvA. De conclusie van het NBA-bestuur is dat de accountant hier in principe niet op in moet gaan wegens het risico van handelen met voorkennis (verstrekken van additionele informatie die mogelijk materieel is). Diverse leden van het Stakeholdersforum geven aan dit een teleurstellende uitkomst te vinden van de uitgebreide discussie over de balans tussen geheimhouding en transparantie door accountants.

2. Examenfraude

De activiteiten van de NBA worden toegelicht. Er zijn brieven verstuurd aan de OOB-accountantsorganisaties en een groot deel van de reguliere vergunninghouders. De NBA heeft reeds in het openbaar aangegeven dat ernstige gevallen van examenfraude naar de mening van het NBA-bestuur tuchtrecht waardig kunnen zijn.

Vanuit het forum wordt aangegeven dat de NBA glashelder moet communiceren over de acties op dit thema, mede omdat er sterke publieke belangstelling is voor de examenfraude en opvolging hiervan en er ook publieke verwachtingen zijn t.o.v. de NBA om acties te nemen.

Het forum constateert dat er niet enkel veel aandacht in de media is, maar ook op diverse AvA's is de controlerend accountant op het onderwerp examenfraude bevraagd. Belangrijk is dat dergelijke lead partners van smetten vrij zijn.

Verder wijst het forum op het belang van cultuurverandering op dit thema, onderkent daarbij dat dergelijke trajecten lastig en langdurig zijn en ziet hierin een rol voor de AFM als toezichthouder op de sector.

Geconstateerd wordt dat de geloofwaardigheid en aantrekkelijkheid van het beroep wel zijn aangetast. Nogmaals wordt gesproken over het belang van glasheldere communicatie.

3. Audit Quality Indicator cultuur

De Audit Quality Indicator (AQI) werkgroep van de NBA wil de inhoud van deze AQI anders invullen dan de Kwartiermakers toekomst accountancysector hebben voorgesteld in hun eindrapport. De werkgroep

wil meer de focus leggen op de aspecten cognitieve diversiteit en psychologische veiligheid (kwaliteit van de interactie (en groepsprocessen)).

Door het forum wordt gewezen op het volgende:

1. Het forum onderschrijft het positieve belang van deze AQI voor de beeldvorming van de externe stakeholders, mede in het licht van de gewenste cultuur in de accountantssector.
2. Cognitieve diversiteit (in een controleteam) is goed uitgangspunt, maar onderken dat dit lastig realiseerbaar is in de huidige arbeidsmarkt.
3. Meetbaarheid van deze diversiteit is ook aandachtspunt. Wetenschappelijke validiteit is belangrijk.
4. Belang van de juiste teamleider wordt ook op gewezen; kan bepalend zijn voor de juiste psychologische veiligheid in een controleteam.
5. Dynamiek van groepsprocessen is altijd al belangrijk geweest.
6. Maak voorbeelden en/of best practics zo laagdrempelig mogelijk. Richt je dus bij operationalisering van de AQI meer of faciliteren van de cultuur dan op normering van de cultuur.

4. Evaluatie twee onafhankelijke bestuursposities NBA

De termijnen van de huidige twee onafhankelijke bestuurders bij de NBA eindigen per juni 2025 (huidig bestuurder) en december 2025 (huidig voorzitter). De NBA hoort graag van de stakeholders hoe zij de systematiek van een onafhankelijk bestuurder en voorzitter beoordelen. NB; als 'onafhankelijk' wordt hierbij verstaan 'geen RA of AA titeldrager'.

Het forum wijst op de volgende punten en richt zich daarbij vooral op de positie van de onafhankelijk voorzitter:

1. Positieve waardering voor een NBA-voorzitter die onafhankelijk is waarbij diverse leden aangeven dat de 'onafhankelijkheid' niet per se hoeft te betekenen om geen titeldrager te zijn, maar onafhankelijk zijn van accountantsorganisaties.
2. Termijn van 1 maal vier jaar is kort, een 2^e termijn mogelijk maken via wetsaanpassing.
3. Herbenoeming elk jaar is onhandig, zou naar twee jaar of langere termijn kunnen.
4. Huidige positionering van parttime functie voor drie dagen in de week is niet realistisch. Gezien complexiteit sector en thematiek (en daarmee lange inwerktijd), publieke en politieke belangstelling voor de sector en de NBA dient NBA-voorzitterschap een fulltime functie te zijn.
5. Relaties met de sector, politiek en publiek vragen om goede communicatieve en diplomatieke eigenschappen.
6. Onderken dat relaties met de OOB accountantsorganisaties belangrijk zijn voor het NBA-bestuur en de voorzitter.
7. Stel aldus een uitgebreide en gebalanceerde competentiematrix op voor de voorzitter.
8. Gezien complexiteit van de thematiek in de sector zijn enkele leden van mening dat een achtergrond in accountancy wel verstandig is (huidig of voorheen titeldrager). Dit betekent ook dat een voorzitter afkomstig kan zijn van een accountantsorganisatie maar dan met een bepaalde termijn van afkoelingsperiode.
9. Tot slot wordt er op gewezen dat een vrouw als NBA-voorzitter een mooi statement zou zijn.